

SITUACE

Postavení satiry v porevoluční době a později // Tematický okruh // Vztah k důležitým problémům doby // Zvýraznění prvků groteska // Základní linie satirické prózy 3

MICHAIL ZOŠČENKO

- I. Nazar Iljič pan Siněbrjuchov — nový literární hrdina // Vypravěč // „Skazové“ vyprávění — Zoščenkova základní metoda // Jazyk jako prostředek zesměšnění // Příběh a situace // Nesouměřitelnost příběhů a idejí 8
- II. Hrdina Sentimentálních novel // Smyšlený autor, jeho „filosofie“, vztah ke skutečnému autorovi a k postavám // Falešné generalizace a pseudoideál // Literární konvence a živá skutečnost // Nemožnost výkladu podle jediného klíče // Kritika měšťáctví jako jedna z hlavních linií tvorby 16
- III. Mění se Zoščenkův hrdina? // Průzkum skutečnosti — Dopisy spisovateli // Spojení literatury a vědy — Navracené mládí // Autentičnost — základ pravdivosti // Před východem slunce — román nebo zápisky nemocného? // Strach — nepřítel člověka // Obohacení beletrie z neliterárních zdrojů // Pokusy o novou formu a zároveň snaha přiblížit se současnosti 23
- IV. Změny v satirické tvorbě třicátých let // Modernizace vnějších okolností // Přesun od anekdoty ke grotesce // Změny v názorech na satiru // Bleděmodrá kniha — vrcholné dílo třicátých let // Gorkého hodnocení // Vztah komického a tragického // Vysmát se utrpení! // Pokusy o velkou prózu 30
- V. Lidovost a nepřítomnost lidového typu // Vztah k tradici a k současnému okamžiku // Zdroje: Ne klasici, ale okrajové oblasti literatury a umění // Jazyk ulice — základ komična // Kritický a zároveň výchovný smysl Zoščenkovy tvorby // Člověk jako objekt zesměšnění i objekt působení // Kladný ideál a jeho vztah k myšlenkové náplni doby 37
- VI. Otázky nad Zoščenkem // Kritický ohlas dvacátých let // Uznání kritiky měšťáctví ve třicátých letech a zároveň nezájem o jiné stránky // Stoupající popularita // Kritika literární a neliterární // Případ Zoščenko // Současný stav 43

ILJA ILF A JEVGENIJ PETROV

- I. Samostatné počátky práce // Podíl jednotlivce ve společném díle // Proud drobných próz // Obrazy — kategorie // Změny v druhé polovině třicátých let // „Malý svět“ a jeho vrchol — Amerika bez poschodí 50
- II. Romány Dvanáct křesel a Zlaté telátko v řadě pokusů dvacátých let // Fantastično v satirě // Vztah k tradičnímu schématu satirického románu // Řetěz příběhů a hlavní hrdina // „Malý svět“ v románech // Realita a její groteskní obraz 54
- III. Dva druhy postav satirického románu // Hrdinové — loutky // Mohou být kladní hrdinové v satirě? // Velký kombinátor Ostap Bender // Vymysl skutečnost v jeho postavě // Jeho úloha v kompozici satirického obrazu // Smějeme se Benderovi i s Benderem 59
- IV. Charakter Ilfova a Petrovova smíchu // Jak vzniká komično // Způsob vyprávění // Realizace kladného ideálu // Svět veselých myšlenky 65

MICHAIL KOLCOV

- I. Publicistika nebo beletrie? // Vliv faktu a dokumentu v porevoluční literatuře // Fejeton jako realizace zájmu o fakt // Kolcovova literátnost a novinářství // „Užitá beletrie“ 70

- II. Počátky literární činnosti // Vztah novin a knižních vydání // Tendence k „velké“ próze // Umělecký dokument 76
III. Kolcovův fejeton // Nedotknutelnost faktu // Princip asociace a jeho varianty // Fejetonová „jiskra“ // Autor ve fejetonu // Jeho vztah ke čtenáři a k materiálu 78
IV. Funkčnost Kolcovova humoru // Dva typy komického efektu // Fakt — základ komična // Podmínky účinnosti satiry kolcovovského typu 83

ZNOVU SITUACE

Stav sovětského humoru a satiry v posledním období // Postavení tvorby M. Kolcova, M. Zoščenka, I. Ilfa a J. Petrova v dnešní době 88

PRAMENY 91

RUSKÉ RÉSUMÉ 92

ROZPRAVY ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD

Ročník 76/1966. Řada SV, sešit 16. Vydává Academia, nakladatelství Československé akademie věd, Vodičkova 40, Praha 1 — Nové Město, telefon 246241. Dodává poštovní úřad Praha 01. Rozšiřuje Poštovní novinová služba. Objednávky tuzemské i do zahraničí přijímá Poštovní novinový úřad, Jindřišská 14, Praha 1 — Nové Město. Lze objednat též u každého poštovního úřadu nebo přímo v Akademii, nakladatelství ČSAV.

Tiskne Knihitisk, n. p., závod 5

Redaktorka publikace Milada Pecharová

Tento sešit vyšel v prosinci 1966 — 9,40 AA — 9,58 VA — Náklad 700 výtisků

A-28*61465

Cena brožovaného výtisku 12,50 Kčs

Tematická skupina 12/18